

Tid Torsdagen den 20 april 2023 kl. 16.45 – 17.05
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justering Tisdagen den 2 maj 2023, §§ 1-5, 7-21, 23

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 20 april 2023, §§ 6, 22

Anders Österberg

Dennis Wedin

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Anders Österberg (S) ordföranden
Dennis Wedin (M) vice ordföranden

Margareta Stavling (S)
Ida Mohlander (S)
Jonathan Metzger (V)
Lennart Tonell (MP)
Rita Valanko (M)
Fredrik Sand (M)
Anders Edin (SD)
André Nilsson (L)
Svante Linusson (C)

Tjänstgörande ersättare:

Emil Bustos (S)	för Anders Göransson (S)
Tim Schnoor (V) §§1, 3-21, 23	för Clara Lindblom (V)
Tove Lönstad (S) §§ 2, 22	för Clara Lindblom (V)

Ersättare:

Tove Lönstad (S) §§1, 3-21, 23
Bengt-Olov Tengmark (S)
Maj-Len Eklund (S)
Felix Schartner Giertha (MP)
Johan Ekwall (M)
Robert Stahre (M)
Torbjörn Ebérus (M)
Patrick Amofah (C)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Thomas Andersson, Jenni Almgren, Ann-Charlotte Bergqvist, Göran Carlberg, Eleonor Eklind Forslin, Sverker Henriksson, Lena Holm, Anders Johnson, Daniel Roos, Carolina Zandén, Anders Öinert och nämndsekreterare Kerstin Thörner samt borgarrådssekreteraren Sonja Pagrotsky, personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-6.

§ 1**Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Exploateringsnämnden utser vice ordföranden Dennis Wedin (M) att tillsammans med ordföranden Anders Österberg (S) justera dagens protokoll.

Justering sker tisdagen den 2 maj.

§ 2**Frågor för beredning och eventuell information från kontoret****Jäv**

Tim Schnoor (V) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

Skrivelser för beredning

Anmälan görs av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden enligt följande:

1. Skrivelse om Slussen från Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger (V) och Lennart Tonell (MP) med stöd av Dennis Wedin m.fl. (M). Dnr E2023-01591.
2. Skrivelse om vilka åtgärder staden tar för att mota befarat byggstopp från André Nilsson (L) med stöd av Dennis Wedin m.fl. (M). Dnr E2023-01590.

Beslut

Exploateringsnämnden överlämnar skrivelserna till exploateringskontoret för beredning.

Information från förvaltningschefen

Förvaltningschef Thomas Andersson informerar nämnden om att trafikinämnden, Region Stockholm, den 22 mars 2023 fattat beslut i ärendet "Förnyat genomförandebeslut bussterminal Slussen".

Exploateringsnämnden kommer vid sammanträdet den 11 maj föreslås besluta att genomföra nämndresa 1-2 juni 2023.

Förvaltningschefen berättar att nämnden efter sitt sammanträde kommer ges information om marknadsläget för bostadsmarknaden.

Nämnden informeras även om att det pågår en organisationsöversyn på exploateringskontoret.

Beslut

Exploateringsnämnden tackar för informationen.

§ 3**Anmälan av inkomna skrivelser till
exploateringsnämnden**

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 4 april 2023 och från den 20 april 2023 anmäls.

§ 4**Anmälan av delegationsbeslut fattade inom
exploateringskontoret**

Dnr E2023-00042

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 28 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 5**Anmälan av protokoll från rådet för
funktionshinderfrågor**

Inget protokoll finns att anmäla vid dagens sammanträde.

§ 6**Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026
för exploateringsnämnden**

Dnr E2023-00385

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP):

1. Exploateringsnämnden godkänner kontorets förslag till underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 och överlämnar detta till kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.
3. Exploateringsnämnden ber exploateringskontoret om en presentation av marknadsläget samt hur nämnden och kontoret kan och bör agera.
4. Exploateringsnämnden uppmanar exploateringskontoret att fördjupa samarbetet med berörda förvaltningar och bolag inom staden för att möta marknadsutvecklingen, samt återrapporera till nämnden om projekt som påverkas av svårigheter att komma igång.
5. Ett flertal institutioner har den senaste tiden pekat på att byggkonjunkturen snabbt försämrats. Bland annat spår länsstyrelsen att endast en av fem planerade bostäder i Stockholmsregionen kommer att byggas under 2023 (Länsstyrelsen: Endast var femte bostad byggs, Branschaktuell, 2023-04-13).
6. Samtidigt har prisutvecklingen inom bygg- och anläggningssektorn varit dramatisk och förväntas inte vika tillbaka inom överskådlig framtid. Det är främst byggherrekostnaderna som ligger kvar på höga nivåer. Eftersom kontoret har en rad genomförandeprojekt igång finns risker till fördröjningar.
7. Med vikande efterfrågan och stigande priser är det av stor vikt att kontoret analyserar vilka konsekvenser detta kan få för nämndens mål och vilka åtgärder som nämnden och kontoret kan och bör vidta. Det finns exempelvis risk att det blir svårare att nå överenskommelse om exploatering med byggaktörerna. En sådan utveckling påverkar även andra nämnders mål, exempelvis stadsbyggnadsnämndens mål om antagna/godkända detaljplaner. Kontoret uppmanas fördjupa

samarbetet med berörda förvaltningar och bolag inom staden för att möta utvecklingen, samt återrapporera till nämnden om projekt som påverkas av svårigheter att komma igång.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 mars 2023.
Kontoret föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Exploateringsnämnden godkänner kontorets förslag till underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 och överlämnar detta till kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet

Deltar inte i beslutet

Anders Edin (SD) anmäler att han inte deltar i beslutet.

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag till beslut, omedelbart justera paragrafen samt därutöver anföra:

Vi ser med stor oro på vänsterstyrets ideologiskt drivna förtätningsiver i stadens kulturhistoriskt viktiga villaområden. Detta trots att staden under förra mandatperioden antog en strategi i syfte att värna villastäderna mot ovarsam exploatering. Vi ser också med oro på återgången till en överbudspolitik där exploateringsprojekt inte längre ska behöva bära sina egna investeringsutgifter. Detta sammantaget riskerar leda till såväl en urholkad ekonomi som en stadsbyggnadspolitik som ofrånkomligen skadar både kulturvärden och stockholmarnas gröna närmiljö. Det står i skarp kontrast till den balanserade stadsutveckling som Moderaternas står för och som vi hellre hade sett som rådande inriktning för nämndens arbete även under innevarande mandatperiod.

Vi vill därför att nämndens verksamhet ska ta sin utgångspunkt i inriktningsmålen som finns definierande i

Moderaternas budgetreservation i kommunfullmäktige:

1. En modern storstad med möjlighet och valfrihet för alla.
 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.
 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.
- 3) André Nilsson (L) föreslår att nämnden beslutar att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut med hänvisning till Liberalernas budgetreservation för 2023, samt därutöver anföra:

Liberal stadsutveckling syftar till att ge individen goda förutsättningar för att kunna bo, leva, arbeta och transportera sig i en socialt och ekologisk hållbar stad genom att undanröja hinder och skapa möjligheter för människan. Stockholm ska vara en tät och levande stad dit fler människor kan söka sig för att arbeta, studera och förverkliga sina drömmar.

Exploateringsnämnden har åtagit sig målet att säkerställa ett hållbart samhällsbyggande och uppfylla stadens bostadsmål om 140 000 bostäder till 2030. Med rådande politisk styrning ser vi en stor risk för att vi inte kommer att uppnå det mål om 10 000 bostäder per år som behövs. I tider med oro på bostadsmarknaden, med skenande bygg- och räntekostnader, ser vi signaler att bostadsbyggandet tappar fart och riskerar att stanna av. Om vi misslyckas med Stockholms bostadsmål finns stora risker för långsiktiga skador mot hela landets tillväxt och utveckling, men framför allt kommer det innebära att många som vill bo och verka i vår stad inte kommer att kunna hitta en bostad.

Därför anser vi Liberaler att staden behöver utarbeta en strategi för hur vi ska klara våra bostadsmål. Exploateringsnämnden behöver vända på varje sten för att se hur vi kan säkerställa att så många bostadsprojekt som möjligt ska kunna slutföras.

I övrigt hänvisar vi till de synpunkter som vi lyft i Liberalernas budgetreservation för 2023.

- 4) Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar att återremittera ärendet till kontoret med syfte att återkomma

till nämnden med utgångspunkt i Centerpartiets budgetreservation samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiet har lämnat ett eget förslag till budget för Stockholms stad kommande år. I vår budgetreservation i kommunfullmäktige finns en omfattande satsning på att bygga mer bostäder genom att bygga tätt och använda yta på ett smart sätt utan att ta bort närheten till natur, kultur och fritidsaktiviteter. Stockholm ska vara en växande och attraktiv stad som lockar människor, företag och besökare från hela världen. Miljö och social hållbarhet ska vara fundament i ett långsiktigt hållbart byggande där människor trivs och känner sig trygga i sitt bostadsområde.

Det har sedan länge planerats för att omvandla Värtahamnen till en ny hållbar innerstadsnära stadsdel. Efter utbyggnaden av Norra Djurgårdsstaden utgör Värtahamnen det sista stadsutvecklingsområdet i den täta och funktionsblandade innerstadens absoluta närhet som kan utöka denna hållbara, ekonomiskt starka och attraktiva stadsbebyggelse. De planerade 1,700 bostäderna (det blir fler om Centerpartiet får bestämma) och 20,000 arbetsplatserna i Södra Värtan, Valparaiso och Värtapiren kommer dessutom ligga invid vattnet och nära Djurgårdens, Gärdets och Nationalstadsparkens grönska.

Men som hela Stockholms historia har påvisat så kommer stora stadsutvecklingsprojekt inte att komma igång, och utvecklas i enlighet med sin fulla potential, utan möjliggörande satsningar på kollektivtrafik. Därför är det anmärkningsvärt att satsningar på Spårväg City lyser med sin frånvaro i trafikkontorets underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026. Även om det är regionens trafikförvaltning som ansvarar för utbyggnaden och driften av en förlängd spårvagnslinje så påverkar utbyggnad av kollektivtrafik vilka möjligheter som finns att utveckla området – vilket innebär att exploateringskontoret har en nyckelroll i sammanhanget.

Den enda slutsatsen det går att dra av utlämnandet av Spårväg Citys förlängning är att den nuvarande majoriteten har lagt hela projektet, liksom en snabb utbyggnad av en attraktiv och hållbar stadsdel i Värtahamnen och Loud den, på is under denna mandatperiod.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer därefter förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP).

Reservation

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

André Nilsson (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Svante Linusson (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Särskilt uttalande

Anders Edin (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 grundar sig på den rödgröna majoritetens politiska direktiv. Sverigedemokraterna står för en annan inriktning och väljer därför att avstå från att delta i beslut.

§ 7**Rapporten Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap.****Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2023-00679

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi instämmer i att staten bör ta ett större ansvar för den grundläggande tillgängligheten i flygplatssystemet bl.a. vad gäller det nationella basutbudet av flygplatser. Nätet av beredskapsflygplatser är självklart också av mycket stor betydelse, inte minst för samhällsviktig luftfart utanför ordinarie öppettider. Utredningen föreslår att Bromma flygplats fortsatt ska vara del av det nationella basutbudet, men att den också ska bli en utpekad beredskapsflygplats, vilket inte är fallet idag.

Stockholms tillgänglighet utgör inte bara ett regionalt intresse utan är även en angelägenhet för hela landet. Stockholms län och Stockholms stad fungerar som hela landets tillväxtmotor med en ekonomi som har en funktion som är avgörande för hela landet. Tillgängligheten till och från Stockholmsregionen, men också inom, är därför avgörande för Stockholms internationella konkurrenskraft och helt avhängig en utveckling av Arlanda. Vi konstaterar att utredaren har haft i uppdrag att även utgå från bl.a. promemorian Arlanda flygplats - en plan för framtiden (Ds 2022:11) i arbetet med föreliggande utredning. I den dras slutsatsen att Arlanda behöver utvecklas för att möta framtidens behov av en effektiv och hållbar flygtrafik.

§ 8**Överdäckningsstrategi. Motion av Karin Ernlund och Jonas Naddebo (båda C). Svar på remiss**

Dnr E2023-00857

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 24 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Anders Edin (SD) och André Nilsson (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt därutöver anföra följande:

Vi noterar att Norrmalms stadsdelsförvaltning ser positivt på en överdäckning av hela spårområdet längs Klarastrandsleden och att man likt Centerpartiets visioner om Klarastaden från 2016 ser möjligheter till nya bostadsområden och vistelsemiljöer i ett attraktivt läge längs Klara sjö och Barnhusviken. Vi välkomnar även att stadsbyggnadskontoret delar uppfattningen att överdäckningar kan vara positivt för att överbrygga barriärer och ge plats för ny bebyggelse.

Syftet med en strategi är inte att ge svar på hur en överdäckning byggnadstekniskt ska gå till. Det är ett styrdokument som pekar ut behov, tydliggör stadens mål och ambitioner och som ger riktning i beslutsfattandet. Ett stöd för stadens politiker och tjänstemän som ska dra upp de stora visionära penseldragen om vilket Stockholm vi vill se i framtiden. Att staden inte alltid har rådighet över den mark som avses ökar bara vikten av att i en strategi peka ut riktningen för vad vill se för utveckling av dessa platser.

Motionärerna har inte hävdat att överdäckningar skulle vara vare sig enkla eller billiga. Självklart är dylika projekt kostsamma, men att ta gröna värden i anspråk är också en stor kostnad, inte bara för dagens stockholmare utan även för kommande generationer.

En strategi som identifierar barriärer och potentiella platser för överdäckningsinsatser skulle underlätta en helhetssyn i enskilda projekt för att säkerställa att framtida överdäckningar inte försvåras, fördyras eller omöjliggörs.

Dagens synsätt, som exploaterings- och stadsbyggnadskontorens svar ger uttryck för, riskerar att

cementera bilden av stora och mycket dyra projekt. Med en strategi kan både externa aktörer och stadens förvaltningar våga planera etappvis. Potentiella platser är förutom Klarastrandsleden till exempel spårområdena norr och söder om Årsta-broarna, Stadsgårdsleden, Nybodadepån och vid Karlbergs station. Det handlar alltså inte bara om ett par projekt utan tvärtom skulle en strategi bidra till att staden får upp ögonen för fler möjligheter. Ett internationellt exempel där en bred trafikled överdäckats och omvandlats till park är Klyde Warren Park i Dallas, ett projekt som samfinansierades med privata och offentliga medel.

Att det pågår ett antal projekt där överdäckning genomförs visar att det inte omöjligt. Det är heller inget nytt påfund. Söderledstunneln hette förut Södergatan och gick i ett öppet, brett dike tvärs genom centrala Södermalm. Överdäckningen skedde etappvis i över ett decennium och blev klar 1991. Ett projekt som säkert krävde visioner, mod och resurser, men som dagens stockholmare är tacksamma över.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Anders Edin (SD) och André Nilsson (L).

Reservation

Svante Linusson (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 9

Ekonomisk uppföljning per mars, 2023

Dnr E2023-00549

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 1 april 2023.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 10**Det är 2023 för tusan – hög tid för klickbara länkar i beslutsunderlag! Motion från Svante Linusson (C). Svar på remiss**

Dnr E2023-00524

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 28 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), Anders Edin (SD) och André Nilsson (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar att exploateringsnämnden tillstyrker motionen samt att därutöver anföra följande:

Genom att införa hyperlänkar skulle det bli lättare för alla att följa hänvisningar till bilagor, till andra förvaltnings utlåtande, till inriktningsbeslutet i genomförandebeslutet för samma ärende, med mera. Detta skulle underlätta för den läsare som själv vill stämma av eller ta del av innehållet i angivna referenser. Det hjälper dem som inte själva har tidigare kännedom om hur referenserna kan sökas fram. Det effektiviserar även för samtliga läsare att med en knapptryckning komma fram till det refererade dokumentet. Att införa hyperlänkar skulle öka användarvänligheten för

läsaren och därigenom bidra till en kvalitetsutveckling av ärendehantering i hela staden. Den extra arbetstid det tar för att länka in hyperlänkar är inte längre än det tar för en enda läsare av dokumentet som senare vill hitta samma dokument.

Att medborgare enkelt kan tillgodogöra sig politiska beslut samt resonemangen och motiven bakom är centralt för en god demokratisk tillit. Självklart ska de vanliga datumreferenserna finnas kvar för de som väljer att läsa på papper eller om en länk någon gång i framtiden skulle sluta fungera så att historiker då kan hitta rätt.

För Centerpartiet är det en självklar och naturlig del av politiken att bejaka de positiva aspekterna av digitaliseringen när den som här kan bidra till effektivisering och ökad tillgänglighet för invånarna i Stockholm.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), Anders Edin (SD) och André Nilsson (L).

Reservation

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 11

Tilläggsavtal till markanvisningsavtal för bostäder och lokaler inom del av fastigheten Hägersten 1:1 i Hägersten med Primula Byggnads AB

Dnr E2023-01138

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner tilläggsavtal till markanvisningsavtal och ger kontoret i uppdrag att träffa tilläggsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 12

Tillägg till markanvisning för bostäder inom fastigheten Västberga 1:1 samt Isdubben 5 till Byggnadsfirman Viktor Hanson AB. Markanvisning för förskoleändamål inom fastigheten Västberga 1:1 i Västertorp till Skolfastigheter i Stockholm Aktiebolag

Dnr E2019-02508

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Västberga 1:1 till Byggnadsfirman Viktor Hanson AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa tilläggsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden anvisar mark för förskoleändamål inom fastigheten Västberga 1:1 till Skolfastigheter i Stockholm Aktiebolag och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), André Nilsson (L) och Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att avslå ärendet samt att därutöver anföra följande:

I kontrast till småskalig och brokig förtätning bör planprogram tas fram med stor lyhördhet för lokalbors önskemål och områdets historia. Målbilden för områdets exploateringsgrad, näringsliv, slutliga gestaltning och täthet bör konkretiseras. På så vis kan ett helhetsgrepp om området tas där tillgänglighet, grönytor och välfärdsverksamhet skapar en attraktiv och trivsamt boendemiljö, i kontrast till sporadisk och brokig förtätning utan ett helhetsgrepp. I brist på ett sådant program anser vi att anvisningen bör avslås.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), André Nilsson (L) och Svante Linusson (C).

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 13

Markanvisning för café, restaurang och samlingslokal inom fastigheten Enskede Gård 1:1 i Enskede Gård till Enskedeparkens Bageri AB

Dnr E2023-01120

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för café, restaurang och samlingslokal inom fastigheten Enskede Gård 1:1 till Enskedeparkens Bageri AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 14

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Brukslaven 1 i Högdalen till Fastighets AB Skebokvarnsvägen 173

Dnr E2022-02812

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Brukslaven 1 till Fastighets AB Skebokvarnsvägen 173 och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 22 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), André Nilsson (L) och Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att avslå ärendet samt att därutöver anföra följande:

Utmed Skebokvarnsvägen finns i dag tre på varandra följande likadana kvarter. Denna markanvisning riskerar att skapa en asymmetri i området där kvarterens grundidé och harmoni genom tidigare utvecklingar hanteras vårdslöst. Ska utveckling ske av kvarterens garagebyggnader anser vi att det ska ske på ett likartat sätt längs Skebokvarnsvägen, och också presenteras sammantaget för nämnden att ta ställning till. Dessförinnan anser således Sverigedemokraterna att ärendet ska avslås.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), André Nilsson (L) och Svante Linusson (C).

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 15**Markanvisning för idrottshall inom fastigheterna Älvsjö 1:1 och Bäverkolonin 2 i Rågsved till Fastighetsnämnden**

Dnr E2023-01137

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för idrottshall inom fastigheterna Älvsjö 1:1 och Bäverkolonin 2 inom Etapp 4 Bjursätragatan till fastighetsnämnden och ger Exploateringskontoret i uppdrag att träffa samarbetsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 24 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Anders Edin (SD) och André Nilsson (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 1. Att delvis godkänna markanvisningen.
 2. Att uppdra åt exploateringskontoret att undersöka möjligheterna till en tredimensionell fastighetsbildning på platsen som inkluderar både idrottshall och fler

bostäder eller ersättning för ianspråktagen parkeringsyta.

3. Att uppdra åt exploateringskontoret att utreda möjligheten att exploatera fastigheten Bävernätet 1.
4. Att därutöver anföra följande:

Centerpartiet ser positivt på tillskottet av en idrottshall i området och att grönområdet intill utvecklas med högre rekreativt värde.

Vi skulle dock vilja att exploateringskontoret höjer ambitionsnivån för den aktuella platsen. Det finns flera exempel på hur idrottsytor och hallar kan kombineras med annan bebyggelse, både bostäder och parkeringar. Genom att bygga högre och tätare får vi en mer effektiv stadsutveckling där vi kan spara fler grönområden och träd. Kontoret anför i sitt tjänsteutlåtande att en prövad användning av marken till bostäder avvisades till följd av brist på parkeringsplatser. Därför anser vi att man bör pröva möjligheten att bygga parkeringsplatser under en tänkt idrottshall, alternativt kombinerar hallen med lokaler för andra ändamål, inklusive fler bostäder i området.

Det finns också ett väldigt ineffektivt parkeringshus på fastigheten intill, Bävernätet 1, som bör kunna utökas i kapacitet eller exploateras mer effektivt med bostäder ovanpå, exempelvis. Detta bör prövas i samband med aktuellt ärende.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Anders Edin (SD) och André Nilsson (L).

Reservation

Svante Linusson (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi ser positivt på att tillskapa nya möjligheter för idrottande i Rågsved. Idrottsnämndens kartläggning av

idrottsanläggningar och behov i Stockholm har påvisat en brist på idrottshallar i Enskede Årsta Vantör, varvid exploateringskontoret tillsammans med idrottsförvaltningen, fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret har identifierat den aktuella platsen som lämplig för en idrottshall. Fokus Hagsätra Rågsveds etapp Bjursätragatan ligger i södra Rågsved och centreras kring huvudgatan Bjursätragatan.

Den nya bebyggelsen med bostäder och samhällsservice ska tillsammans med satsningar i gatu- och parkmiljöer bidra till att Bjursätragatan blir ett mer levande, tryggt och säkert stråk och att kopplingar och entréer till den värdefulla naturmarken i Rågsveds naturreservat och områdets parker förbättras. Platsen har tills nyligen använts som upplagsyta och upplevts som otrygg, bortglömd och sliten och det är bra att denna framgent kan omvandlas med en verksamhet som är till gagn för stockholmarna och som dessutom bidrar till ökad trygghet i Rågsved.

Samtidigt konstaterar vi att exploateringskontoret avser prioritera den föreslagna idrottshallen med hänvisning till ”stadens idrottsmiljard”. Den miljarden är ett politiskt luftslott som redan har ätits upp av det faktum att vänsterstyret avbrutit arbetet med idrottspiloter och tagit tillbaka de flesta av dessa i egen regi. På investeringssidan kommer ”idrottsmiljarden” därmed snarare att innebära ett miljardunderskott sett till stadens samlade investeringar i nya idrottsanläggningar.

Tillsammans med externa aktörer kan staden öka de totala investeringarna i idrottsanläggningar och få fram fler anläggningar snabbare. Detta samtidigt som staden minskar sin finansiella risk och högre investeringskostnader, som även medför ökade räntekostnader. Hur investeringarna finansieras får givetvis effekt på stadens ekonomi då utfallet för finansiella mål påverkas. Vi beklagar därför att de pilotprojekt som initierades under förra mandatperioden nu avbryts av vänsterstyret. Det gör att den samlade investeringstakten i idrottsanläggningar blir lägre än om privata aktörer tillåts vara med. I slutändan är det stockholmarna och idrottsföreningarna som drabbas.

§ 16

Markanvisning för parkeringsgarage till Stockholm stads parkering AB och badanläggning till fastighetsnämnden inom del av fastigheten Hammarbyhöjden 1:1 i Kärrtorp. Reviderat inriktningsbeslut

Dnr E2018-03957

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för parkeringsgarage inom del av fastigheten Hammarbyhöjden 1:1 till Stockholms stads parkerings AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden anvisar mark för badanläggning inom del av fastigheten Hammarbyhöjden 1:1 till fastighetsnämnden och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
3. Exploateringsnämnden godkänner för sin del fortsatt utredning av förutsättningarna för exploatering inom Hammarbyhöjden 1:1 i Hammarbyhöjden och Kärrtorp samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner den reviderade inriktningen av projektet och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 46,7 mnkr (reviderat inriktningsbeslut).

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), Anders Edin (SD) och Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och André Nilsson (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 1. Att i huvudsak godkänna exploateringskontorets förslag till beslut.
 2. Att uppdra till exploateringsnämnden att under kvartal 1 2024 återkomma till nämnden med en lägesredovisning att ta ställning till inför ett preliminärt genomförandebeslut under kvartal 1, 2025.
 3. Att därutöver anföra:

Vi ser positivt på den föreslagna markanvisningen. På Nytorps gärde, som gränsar till stadsdelarna Hammarbyhöjden, Kärrtorp och Björkhagen har exploateringsnämnden tidigare markanvisat totalt 615 bostäder, varav 310 bostadsrätter och 305 hyresrätter, tre förskolor, en idrottshall, en livsmedelsbutik, ett parkeringsgarage samt flera små lokaler i bottenvåningar. Markanvisningarna överensstämmer med planerna i det godkända programmet för Hammarbyhöjden och Björkhagen och är ett av de större utvecklingsområdena inom programmet.

Vi konstaterar dock att projektets investeringsutgifter ökat med 113,7 mnkr sedan inriktningsbeslutet, samt att täckningsgraden minskat från 250 till 115 procent. Vi ser därmed en risk att projektet i slutändan inte kommer att kunna bära sina egna kostnader fullt ut och anser därför att nämnder ska ge exploateringskontoret i uppdrag att återkomma med en lägesrapport till nämnden under kvartal 1, 2024.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), Anders Edin (SD) och Svante Linusson (C).

Reservation

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och André Nilsson (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Anders Edin (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Nytorps gärde ligger mellan Björkhagen, Hammarbyhöjden och Kärrtorp, i en dalgång som förbinder Enskede med Nackareservatet.

Exploateringsnämnden har tidigare markanvisat totalt 615 bostäder, varav 310 bostadsrätter och 305 hyresrätter, tre förskolor, en idrottshall, en livsmedelsbutik, ett parkeringsgarage samt flera små lokaler i bottenvåningar.

Vi Sverigedemokrater ställer oss positiva till markanvisningsansökan avseende utvecklingen av Nytorpsbadet samt den markanvisning till Stockholms stads

parkeringsgarage inom fastigheten
Hammarbyhöjden 1:1.

Däremot anser vi att det genomgående fattats
medborgarförankring och lyhördhet kring exploateringen på
Nytorps gärde. Grönområden behövs, inte minst när
Stockholm växer, och de utgör en viktig komponent i de
gröna förorternas attraktivitet.

§ 17

**Markanvisning för bostäder, förskola och grundskola
inom del av fastigheten Farsta 2:1, Våldö 6 och Munsö 1 i
Farsta till Olov Lindgren AB och SBB Förskolefastigheter
i Stockholm AB. Inriktningsbeslut**

Dnr E2022-04038

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt sitt förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att bordlägga ärendet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 29 mars 2023.

§ 18

**Markanvisning för kontor inom fastigheterna
Vallonsmidet 9, Vallonsmidet 10 samt Ulvsunda 1:1 i
Ulvsunda industriområde till Fastighets AB Vallonsmidet.
Föravtal till planerad exploatering inom projekt
Betongblandaren med PHO Fastigheter AB, Brostaden
Mariehäll AB, Brosmidet 11 AB, Castellum Stockholm
AB, Trifam Fastighets AB och Fastighets AB
Vallonsmidet. Inriktningsbeslut**

Dnr E2023-00942

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets
förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för kontor inom
fastigheterna Vallonsmidet 9, Vallonsmidet 10 samt
Ulvsunda 1:1 till Fastighets AB Vallonsmidet och ger
exploateringskontoret i uppdrag att träffa avtal enligt förslag
i tjänsteutlåtandet.

2. Exploateringsnämnden godkänner förslag till inriktning och ger exploateringskontoret i uppdrag att fortsätta planering för projekt Betongblandaren upp till 7 miljoner kronor (inriktningsbeslut), som underlag för kommande genomförandebeslut.
3. Exploateringsnämnden godkänner föravtal till exploateringsavtal med PHO Fastigheter AB, Brostaden Mariehäll AB, Brosmidet 11 AB, Castellum Stockholm AB, Trifam Fastighets AB och Fastighets AB Vallonsmidet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 24 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Svante Linusson (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet välkomnar att området som domineras av industri och parkering omvandlas till en stadsdel med bostäder, arbetsplatser och skola. Vi ser positivt på att en ny gatustruktur och nya grönytor tillskapas i området och vill betona vikten av att även behovet av utevistelsezoner för skolans elever tillgodoses. Trafiken runt området utgör barriärer och nya kopplingar över spår och trafikleder behövs för att skapa en trygg och framkomlig stad för gående och cyklister.

Vi ser att området kan utvecklas på ett spännande sätt. Det finns ett stort behov av mer utrymme för park, torg, idrott samt mötesplatser och andra offentliga rum. För att skapa en trivsam stadsmiljö behövs levande bottenvåningar med lokaler för kultur, föreningsliv och butiker. Inom de bullerutsatta fastigheterna Vallonsmidet 7, 9 och 10 finns goda möjligheter att planera för ljusalstrande kulturverksamheter. I enlighet med Stockholm stads nattlivsstrategi bör exploateringsnämnden arbeta proaktivt för

att underlätta för nattklubbar och livescener att starta upp och bedriva verksamhet i området.

§ 19

Exploateringsavtal inom fastigheten Hekla 1 i Kista med Allmänna Pensionsfondens Fastighets Nr 63 KB

Dnr E2023-01034

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringsavtal inom fastigheten Hekla 1 med Allmänna Pensionsfondens Fastighets Nr 63 KB.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 20

Mariehamn 1, Mariehamn 2 samt del av fastigheten Akalla 4:1 i Akalla Centrumområdet. Svar på skrivelse från Svante Linusson och Patrick Amofah (båda C)

Dnr E2023-00775

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C):

1. Exploateringsnämnden beslutar att ge exploateringskontoret i uppdrag att samordna samarbete med relevanta förvaltningar inom staden för att hitta tillfälliga lösningar så att invånarna i Akalla kan få tillgång till livsmedelsbutik under tiden ombyggnationen pågår, samt därutöver anföra följande:

Exploateringsnämnden tar på allvar problemet som cirka 9000 invånare med många äldre i Akalla står inför när matbutiken nu har stängt i och med markanvisning för Mariehamn 1, Mariehamn 2 samt del av fastigheten Akalla 4:1 i Akalla Centrumområdet.

Som en del av svaren till vår skrivelse skriver exploateringskontoret att för att hitta en temporär etablering behöver fler förvaltningar och/eller andra fastighetsägare involveras då exploateringskontoret inte äger några befintliga lokaler i närområdet och att allmän platsmark förvaltas av trafikkontoret respektive stadsdelsförvaltningen.

Vi föreslår därför att exploateringsnämnden ger exploateringskontoret i uppdrag att samordna samarbete med relevanta förvaltningar inom staden för att hitta tillfälliga lösningar så att invånarna i Akalla kan få tillgång till livsmedelsbutik under tiden ombyggnationen pågår.

Exempel på relevanta förvaltningar kan vara trafikkontoret, Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, mark- och fastighetsägare inom och nära Akalla centrum med omnejd.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 mars 2023.
Kontoret föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Svante Linusson (C) med stöd av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart Tonell (MP) och vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) och André Nilsson (L) föreslår att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger m.fl. (V), Lennart

Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C).

Reservation

Anders Edin (SD) och André Nilsson (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till kontorets förslag.

§ 21**Exploateringsavtal med Fastighets AB Brogatan avseende fastigheten Fatburen 1, del av Fatburshöjden 1 och del av Södermalm 9:1 (Söderhallarna) på Södermalm**

Dnr E2023-00739

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringsavtal med Fastighets AB Brogatan avseende Fatburen 1, del av Fatburshöjden 1 och del av Södermalm 9:1 och ger exploateringskontoret i uppdrag att teckna erforderliga avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 22**Anmärkning i revisionsberättelsen för år 2022. Svar på begäran om yttrande från kommunfullmäktiges ordförande**

Dnr E2023-01272

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger (V) och Lennart Tonell (MP):

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets yttrande över revisionens förslag till anmärkning i revisionsberättelsen för 2022.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.
3. Exploateringsnämnden beslutar att exploateringskontoret ska återkomma till nämnden under hösten med en uppföljning av åtgärder som vidtagits med anledning av stadsrevisionens rapport.
4. Exploateringsnämnden beslutar att därutöver anföra följande:

Stadsrevisionen riktar anmärkning mot exploateringsnämnden efter att i flera år fört fram allvarsamma synpunkter på nämndens verksamhet. Det är tydligt att Moderaterna brustit i sin ledning av exploateringsnämnden.

Nuvarande majoritet har tagit ett grepp om styrningen av exploateringsnämnden. Nämnden leds av det biträdande finansborgarrådet, avstämmningar med kontoret görs minst varje vecka, en bostadsgeneral har tillsatts och förvaltningscheferna för både exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret samlas regelbundet.

Stadsrevisionen skriver att ”nämnden under året inte varit aktiv och efterfrågat information som skäligen bör krävas som underlag för beslutsfattande. Särskilt tydligt är detta när det gäller nämndens hantering av projekt Slussen. Detta är allvarligt då det varit känt att ett budgetöverskridande för både projekt Slussen och projekt Bussterminal Katarinaberget är att vänta.” Den 17 oktober 2022 skiftades majoritet i Stadshuset och ordförande i exploateringsnämnden. Den 11 november 2022 lade den nya majoriteten en skrivelse i nämnden om projekt Slussen, inklusive bussterminal, där vi i den nya majoriteten krävde en skyndsam genomlysning av projektläget avseende kostnader samt möjliga besparingar och intäkter. I februari 2023 fick nämnden en lägesredovisning och en dragning av bussterminalen i Katarinaberget. I mars 2023 godkände nämnden ett reviderat genomförandebeslut för projekt

Slussen, inklusive ny bussterminal, samt en dragning om Slussenprojektet.

Kritiken som framförs av revisorerna handlar om hur nämndens moderata ledarskap hanterat ärendet under förra mandatperioden. Vi vill i det sammanhanget understryka att det från oppositionspartier fanns förslag till beslut och efterfrågan av mer information. Till exempel i juni 2022 då Stadsrevisionens årsrapport för 2021 behandlades och i april 2022 då Stadsrevisionens rapport om Projekt Slussen behandlades. Även tidigare år har det inkommit förslag till beslut när nämnden behandlade Stadsrevisionens årsrapport och i kommunstyrelsen har det lagts förslag till beslut och särskilda uttalanden vid behandling av Stadsrevisionens rapporter om översiktsplanens styrkraft samt Projekt Slussen.

Vi vill att exploateringskontoret återkommer till nämnden i höst med en redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att komma tillrätta med dessa allvarliga brister.

Det gläder oss att exploateringskontoret redan har vidtagit flertalet åtgärder med anledning av revisionsrapporten. Bland annat tar kontoret fram en åtgärdsplan i nära dialog med revisionskontoret. Dessutom görs under året en översyn av kontorets organisation och en ny organisation införs i höst. Gällande Projekt Slussen har det gjorts organisatoriska förstärkningar och en beredningsgrupp har införts som stöd till förvaltningschef och projektchef.

Vi ser fram emot regelbunden återkoppling om hur åtgärdsarbetet fortskrider.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 april 2023.
Kontoret föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets yttrande över revisionens förslag till anmärkning i revisionsberättelsen för 2022.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet

Jäv

Tim Schnoor (V) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger (V) och Lennart Tonell (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar följande:
 1. Att exploateringsnämnden godkänner kontorets förslag till beslut.
 2. Att exploateringskontoret återkommer till nämnden under hösten med en uppföljning av åtgärder som vidtagits med anledning av stadsrevisionens rapport.
 3. Att exploateringsnämnden samt kommunstyrelsen ska delges en löpande lägesredovisning av projekt Slussen fram till dess att projektet i sin helhet står klart. Denna ska göras kvartalsvis som ett minimum.
 4. Att därutöver anföras:

Moderaterna välkomnar stadsrevisorernas arbete. En del av kritiken har rättas under tidens gång, andra saker återstår. Det är viktigt att alla partier tar sitt ansvar och lyssnar in vad som bör bli bättre. Det är olyckligt att vänsterstyret bara fokuserar på fingerpekande och inte tar till sig relevant kritik såsom att anmärkningen riktas till hela exploateringsnämnden.

Exempelvis skickade Socialdemokraterna nyligen ut det mycket omfattande och komplexa reviderade genomförandebeslutet om projekt Slussen till oppositionen blott en vecka innan nämndens sammanträde. I komplicerade ärenden som detta hade vi snarare önskat en process där nämnden fått en fördjupad dragning vid föregående sammanträde för att beredas möjlighet att ställa frågor och underlätta inläsningen i de komplicerade sakfrågorna som ärendet berör i rimlig tid. Även föreliggande ärende om revisorernas anmärkning i revisionsberättelsen för 2022 delgav Socialdemokraterna oppositionen först i ett senare utskick av nämndens handlingar. För ett parti som säger sig ta nytt ansvar för en styrning av nämnd är detta förhållningssätt till oppositionens

ledamöter minst sagt anmärkningsvärt.

När det gäller Slussen specifikt så är exploateringsnämnden ansvarig för ombyggnationen och den exploatering som planeras i samband med detta. Huvudarbetena har pågått, och pågår fortfarande, med stora utmaningar bland annat på grund av omfattande arkeologiska utgrävningar i området, komplicerade geotekniska förutsättningar och andra tekniska utmaningar med bland annat arbeten i direkt anslutning till tunnelbanan. Ett färdigställande av Slussen är givetvis nödvändigt och projektet har under alla år haft en bred politisk uppbackning oavsett styrande majoritet i Stadshuset. Vid det reviderade genomförandebeslutet den 23 mars 2023 konstaterade vi att projektet återigen hade fördröjats och ett nytt beslut tyvärr krävdes för att projektet ska kunna färdigställas.

Givet komplexiteten och projektets historik och kostnadsökningar som helhet såg vi då, liksom nu, ett behov av att öka den politiska styrningen av det fortsatta arbetet. Istället för att exploateringskontoret som tidigare, ges full delegationsrätt på de olika delbesluten i genomförandet, så anser vi att det behövs en ny form av avvikelserapportering till nämnden som lämnas betydligt tätare än tidigare. Detta för att öka nämndens möjlighet till politisk styrning vad gäller tidplan och ekonomi kopplat till de beslutade ramarna.

Exploateringskontoret behöver också hitta en modell för uppföljning av de upphandlingar som görs, i syfte att förstärka rapporteringen till nämnden. Vi anser därtill att exploateringsnämnden samt kommunstyrelsen ska delges en löpande lägesredovisning fram till dess att projekt Slussen i sin helhet står klar. Denna ska göras kvartalsvis som ett minimum.

- 3) Anders Edin (SD), André Nilsson (L) och Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Jonathan Metzger (V) och Lennart Tonell (MP).

Reservation

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Anders Edin (SD), André Nilsson (L) och Svante Linusson (C) reserverar sig till förmån för kontorets förslag.

§ 23

Exploateringsavtal för idrottscenter med inslag av kultur och andra verksamheter inom fastigheten Gjutmästaren 6 i Ulvsunda industriområde med Fastighets AB G-Mästaren. Genomförandebeslut

Dnr E2019-01913

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringsavtal inom fastigheten Gjutmästaren 6 med Fastighets AB G-Mästaren enligt förslag i tjänsteutlåtandet och ger exploateringskontoret i uppdrag att teckna erforderliga avtal.
2. Exploateringsnämnden godkänner för sin del förslag till genomförandet av exploatering inom fastigheten Gjutmästaren 6 och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslag till genomförande för projekt Gjutmästaren 6 och att exploateringsnämnden medges rätt att genomföra projektet till en investeringsutgift om 35,6 miljoner kronor, och en investeringsinkomst om 19 miljoner kronor.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 mars 2023.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

André Nilsson (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Liberalerna välkomnar utvecklingen av Ulvsunda, från industriområde, till ett blandat område med bostäder, verksamheter, kultur och rekreation. Då närområdet tidigare har använts av olika verksamheter och industrier som kan ha påverkat miljön både i marken och i botten längs med Bällstaviken är det särskilt viktigt att tillräckliga åtgärder utförs för att säkerställa att det inte förekommer gifter i ytor där människor ska vistas.

Svante Linusson (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet ser mycket positivt på förslaget som syftar till att omvandla Ulvsunda industriområde till ett nytt attraktivt blandstadsområde och en mötesplats för idrott. När detta förslag presenterades var det som en stor seger för idrotten i Stockholm, som idag lider brist på anläggningar, och vi förutsätter att projektet när det nu genomförs innebär ett betydande tillskott av inomhusytor, särskilt för de idrotter som enligt stadens egen strategi för idrottsanläggningar har störst underskott.

För att öka rekreationsvärdena bör områdets vattennära potential tillvaratas genom att möjliggöra för bad och andra vattenaktiviteter. Med sol- och badbryggor, uteserveringar på vatten, en bastuflotte och kajakuthyrning kan området utvecklas till en unik och levande destination för boende och besökare.

Vid protokollet

Kerstin Thörner